

Ramboleden

Vandra längs pilgrimsleder över
Skandinaviska halvön

frihet

Trondheim

Skarvdörrspasset

Bruksvallarna

Funäsdalen

Rombovallen

Snösvallen

delande

tystnad

SNÖSVALLEN, HÄRJULF HORN- BRYTARES BOPLATS

Strax intill Snösvallen finns lämningarna efter Sliarosvellir som är en bosättning daterad till omkring år 840. Här sägs Härjedalens förste bebyggare, Hjärjulf Hornbrytare, haft sin boplats. Hjärjulf flydde till denna

avlägsna och obebyggda del av Sverige tillsammans med Helga efter att ha kommit i onåd hos den svenske kungen. Namnet Härjedalen sägs komma från "Hjärjulf's dal". Arkeologiska undersökningar har funnit en rad vikingatida och medeltida föremål på platsen, såsom pilspetsar, sländtrissor och hästskor.

HÄRJEDALENS FJÄLLMUSEUM

Fjällmuseet, som ligger i Funäsdalen, invigdes 1999 och utställningarna visar livet i Härjedalen utifrån nybyggarernas och samernas historia. Utställningarna är moderna och inbjuder till deltagande och upplevelser för både gammal och ung. Museets samlingar kommer från sveriges äldsta fornminnesförening som bildades redan 1894 och som i sin ägo har en stor mängd föremål från Härjedalens historia. I anslutning till museet ligger fornminnesparken som bjuder dig på en vandring mellan byggnader från Härjedalen, det äldsta är daterat till 1500-talet.

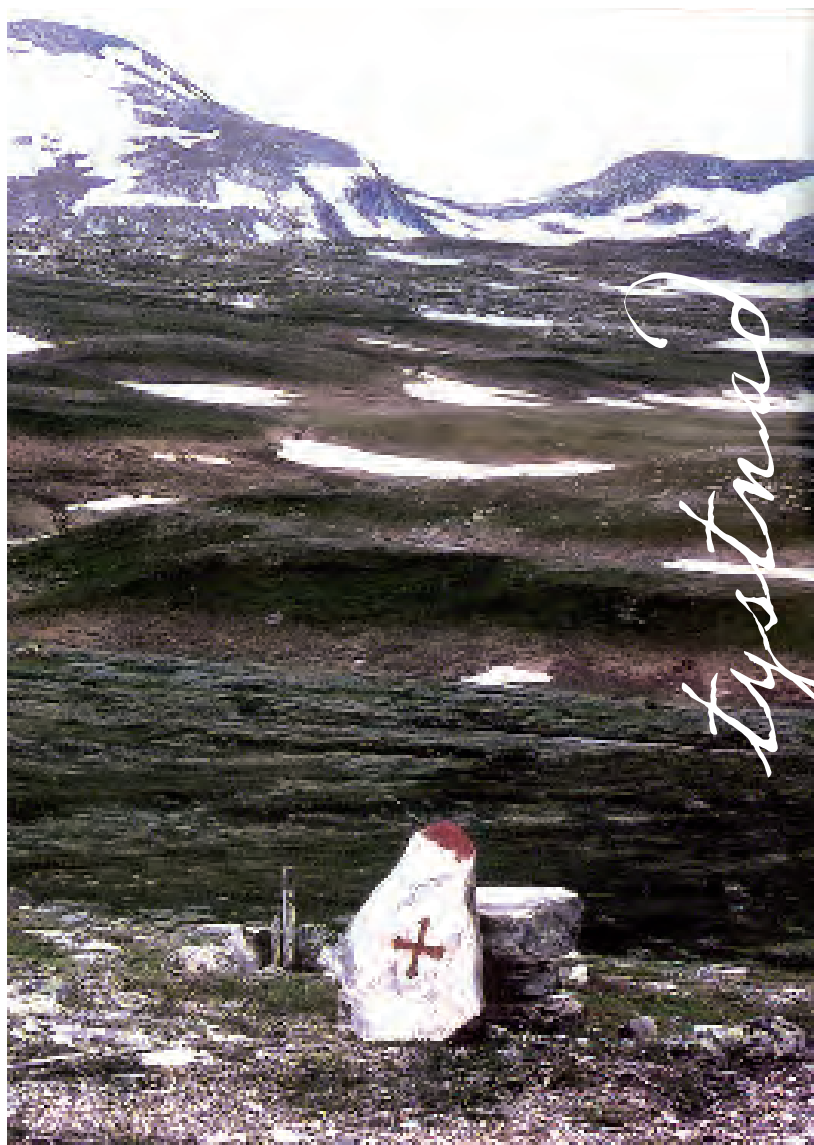
ROMBOVALLEN, BEGRAVNINGSPLATS

RombovalLEN är en medeltida begravningsplats. I en handskrift från 1600-talet anges denna plats som:

"ett gammalt cimeterium eller bogård, som landzfolket kallat, warandes för långliga tider tillbaka uppsatt och i fyrkant bygd, viljandes några av Landzfolket föregiva, at fordom när den Påviska religionen warit i Norrige och Sverige åtskillige skulle från Trund-beim och Norrige färdas denna vägen fram

delande

Ramboleden

Lystnäs

frihet

till Herjedalen, närde welat hålla sin Pelegrimsresor och de som på samma resa af hunger eller köld hade förgåtts, skulle i samma körkogård blifva begrafne.”

Vid Rombovallen finns idag en återskapad själastuga med grillplats. Nedre Stråån passerar platsen och inbjuder till en stunds avkoppling eller kanske flugfiske.

I SAMELAND

Den sista biten av Romboleden i Härjedalen går genom Sameland. Här i gränslandet möts samisk, svensk och norsk kultur. Här samsas renarnas sommarbetesland på fjället med skogsmarkernas vinterbeten. Naturen här är också renskörtarnas arbetsområde och kräver särskilda hänsyn från dig som vandrare, men ger i gengäld mycket tillbaka. En vandring genom Sameland, eller Sápmi som det heter på samiska, lämnar ingen oberörd. Här finns möjligheter till både starka natur- och kulturupplevelser.

I hela det samiska bosättningsområdet finns mycket gott om gamla kulturlämningar. För den vandrare som vill göra en avstickare från Romboleden på en dag eller två väntar Flatruet - här möts man av historiens vingslag och de 5 000 år gamla hällmålningarna vid Ruändan, Messlingen, som är ett av Härjedalens absolut populäraste fjällvandringsmål som varje sommar besöks av tusentals besökare. Atmosfären på platsen lockade stenåldersfolket lika mycket som den utövar en dragningskraft på oss människor av idag. Några km väster om samhället Funäsdalen ligger fåboden Vivallen med ett gravfält från sen vikingatid - tidig medeltid. Det bestod av ett tjugotal gravar, några med mycket rika gravgåvor. Den vanligaste kulturlämningen är dock de många fångstgropssystemen för ren och älg, en jaktmetod som användes från stenåldern ända in på 1800-talet.

Romboleden

Romboleden brukar allmänt sägas ta sin början i Köping, och via Skinnskatteberg, Smedjebacken, Ludvika, Nås,

Älvdalen fortsätta genom

Härjedalen mot Trondheim.

I Härjedalen passerar leden

många små och större orter,

bl a Snösvallen, Rombovallen,

Ljusnedal, Funäsdalen, Hed-

ningsgärdet, Bruksvallarna

och Ramundberget. I Skarv-

dörrspasset passerar den

nuvarande norska gränsen

och Romboleden och Jämt-

Norgevägen slår följe den

sista biten mot Trondheim.

Rombolandet var namnet

på de öppna mäljarlandskapen

Fotograf: Tomas Johansson

där den kyrkliga makten hade sitt säte under medeltiden.

Att resa från "Rombolandet" till dåvarande Nidaros kunde

vara både praktiskt besvärligt och farofyllt.

Dagens pilgrimer slipper det förflutnas faror men bereds

istället möjligheten att vandra på leder som trampats av

otroligt många genom den tid som flytt. Förutom pilgrimer

har Romboleden varit viktig för de jämtländska och härjedal-

ska forbönderna på sina handelsresor söderut och västerut.

Utmed Romboleden har dagens pilgrimer också möjlighet

att stifta bekantskap med den samiska kulturen, som är rik-

ligt representerad i form av både historiska lämningar och

den nutida rennäringen. Spännande upptäckter och friluftsliv

i tält eller vindskydd kombineras med möjlighet till bekvämt

boende.

Ramboleden

delande

tystnad

Kontakt

www.pilgrimsleder.se ~ www.pilgrim.info

Länsstyrelsen
Jämtlands län

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

